

Predmet C-232/24 [Kosmiro]ⁱ**Zahtjev za prethodnu odluku****Datum podnošenja:**

27. ožujka 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Korkein hallinto-oikeus (Finska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

22. ožujka 2024.

Žalitelj:

A Oy

Druga stranka u postupku:

Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS (VRHOVNI UPRAVNI SUD, FINSKA)**Privremeno rješenje**

[...]

[omissis]

PredmetZahtjev za prethodnu odluku upućen Sudu
Europske unije u skladu s člankom 267.
Ugovora o funkcioniranju Europske unije
(UFEU)**Žalitelj**

A Oy

Druga stranka u postupkuVeronsaajien oikeudenvalvontayksikkö
(Tijelo za zaštitu prava primatelja poreza,
Finska)**Pobijana odluka**Keskusverolautakunta (Središnji porezni
odbor, Finska), 25. listopada 2022.,
br. 47/2022**Rješenje Korkein hallinto-oikeusa (Vrhovni upravni sud)**ⁱ Naziv ovog predmeta je izmišljen i ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) odlučio je prekinuti postupak i u skladu s člankom 267. UFEU-a Sudu uputiti zahtjev za prethodnu odluku o tumačenju Direktive Vijeća 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost. Upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku nužno je za odlučivanje o sporu koji se vodi pred Korkein hallinto-oikeusom (Vrhovni upravni sud).

Predmet spora i relevantne činjenice

(1) Društvo A Oy (u daljnjem tekstu također: društvo) zatražilo je od Središnjeg poreznog odbora prethodno porezno mišljenje o poreznom tretmanu u svrhu PDV-a za naknade koje svojim klijentima naplaćuje za faktoring. Društvo je pred Korkein hallinto-oikeusom (Vrhovni upravni sud) pobijalo prethodno porezno mišljenje Središnjeg poreznog odbora u dijelu u kojem taj odbor smatra da su naknade koje to društvo naplaćuje protučinidba za odobravanje kredita, koje se smatra financijskom uslugom oslobođenom poreza.

Prikaz relevantnih činjenica zahtjeva za prethodno porezno mišljenje

(2) U zahtjevu za prethodno porezno mišljenje relevantne činjenice opisane su kako je navedeno u nastavku. Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) treba odlučiti o sporu na temelju tog opisa.

(3) A Oy u okviru svojeg poslovanja isporučuje financijske usluge. Većina poslovanja društva odnosi se na faktoring. Društvo je u vlasništvu operativnog matičnog društva koncerna, društva B AB, koje u Švedskoj obavlja slične djelatnosti za koje je potrebno odobrenje.

(4) Klijenti društva obično posluju u sektorima s niskim koeficijentom obrtaja potraživanja. Poduzetnik klijent u okviru ugovora o faktoringu namjerava izravno raspolagati očekivanim kapitalom od fakturiranih tražbina, a ne tek nakon isteka roka predviđenog u skladu s dospijućem računâ. Osim toga, faktoring oslobađa poduzetnike klijente društva mjera naplate dugova i slanja opomena na temelju računâ. Predmet faktoringa su nesporne fakturirane tražbine nastale iz poslovanja poduzetnika klijenata društva.

Factoring u obliku financiranja računa

(5) U slučaju faktoringa u obliku davanja u zalog, odnosno financiranja računa, društvo klijentu odobrava financiranje na temelju kredita koji mu odobrava u zamjenu za tražbine do određenog ukupnog limita. Najviši iznos limita određuje se analizom rizika poslovanja klijenta koju izrađuje društvo. Društvo ima pravo izabrati koje tražbine prihvaća kao osnovu za financiranje, odnosno za koje će odobriti kredit klijentu. Ako se neka tražbina prihvati u okviru odobravanja kredita, društvo klijentu u skladu s dogovorenim omjerom kredita i vrijednosti tražbine isplaćuje dio iznosa tražbine umanjeno za naknadu na koju društvo ima pravo. Omjer kredita i vrijednosti tražbine može pokriti cijeli nominalni iznos tražbina ili manji iznos.

(6) U slučaju financiranja računa klijentove tražbine služe kao kolateral za financiranje koje je odobrilo društvo. Klijent je i dalje vjerovnik u odnosu na dužnike računa, odnosno kupce, i snosi rizik od neispunjenja obveze u slučaju nesolventnosti kupaca.

(7) Klijentovim kupcima dostavlja se izjava o ustupu tražbina danih u zalog društvu, na temelju koje trebaju izvršiti plaćanje društvu po dospijeću tražbine. Kredit koji društvo odobrava klijentu smanjuje se kako kupac izvršava plaćanja društvu.

(8) Društvo je odgovorno za slanje opomena za tražbine koje su mu dane u zalog i za izvansudsku naplatu. Ako društvo u određenom roku, koji u pravilu iznosi 18 dana od dospijeća, ne primi plaćanje za tražbinu na kojoj se temelji kredit ili ako pretpostavi da se tražbina neće podmiriti, može oduzeti iznos tražbine od ukupnog iznosa tražbina prihvaćenih u okviru odobravanja kredita. U skladu s ugovorom o financiranju klijent treba društvu izvršiti to plaćanje u iznosu koji odgovara konačnom iznosu odbijene tražbine.

Factoring u obliku prodaje tražbina

(9) U slučaju faktoringa u obliku prodaje tražbina društvo se obvezuje na kupnju fakturiranih tražbina od klijenta. Društvo i klijent dogovaraju ukupni limit, odnosno najviši iznos do kojeg se društvo obvezuje otkupiti tražbine od klijenta. Najviši iznos limita određuje se analizom rizika poslovanja klijenta koju izrađuje društvo.

(10) U okviru ugovora klijent društvu dostavlja podatke za utvrđivanje tražbina koje još nisu dospjele i koje želi prodati društvu. Društvo ima pravo izabrati tražbine čije ustupanje prihvaća. Čim se tražbina prihvati u okviru ugovora, društvo klijentu u skladu s uvjetima ugovora između društva i klijenta plaća ili cijeli nominalni iznos tražbine koja mu je ustupljena ili dio nominalnog iznosa računa.

(11) U slučaju faktoringa u obliku prodaje tražbina vlasništvo nad tražbinama i rizik od neispunjenja obveze u slučaju nesolventnosti dužnikâ prelaze na društvo.

Naknade za faktoring

(12) U ugovoru između društva i klijenta utvrđuju se naknade koje prima društvo. Najviše naknade odnose se na proviziju za financiranje i naknadu za uspostavu.

(13) *Provizija za financiranje* je naknada izražena kao postotak, koja se plaća društvu za svaku tražbinu obuhvaćenu ugovorom. Provizija se određuje prema dospijeću tražbina na način da je naknada tim viša što je dulje dospijeće koje su klijent i njegov kupac dogovorili za tražbinu koja se financira. Na iznos provizije utječe i kreditni rejting klijenta i kupaca.

(14) Primjerice, u slučaju faktoringa u obliku financiranja računa može se, u okviru omjera kredita i vrijednosti tražbine od 100 %, kao provizija društva dogovoriti određeni postotak svake tražbine s dospijecom od 30 dana, pri čemu društvo klijentu za svaku tražbinu nominalnog iznosa od 100 eura koja mu je dana u zalog odobrava kredit u iznosu od 99 eura. Klijent društvu u tom slučaju plaća proviziju za financiranje u iznosu od 1 eura. Preostali iznos društvo dobiva ili izravno od kupca nakon dospijeca tražbine koja mu je dana u zalog ili, u konačnici, od klijenta.

(15) U slučaju faktoringa u obliku prodaje tražbina iznos provizije za financiranje određuje se na isti način kao u slučaju faktoringa u obliku financiranja računa. U slučaju obaju ugovora društvo unaprijed dobiva proviziju.

(16) *Naknada za uspostavu* je fiksna naknada koju klijent plaća društvu za poslove povezane s uspostavom i pokretanjem postupka faktoringa, među ostalim za obveze koje proizlaze iz propisa o sprečavanju pranja novca.

(17) Osim toga društvo naplaćuje, među ostalim, sljedeće naknade:

- *naknada za limit* je naknada izražena kao postotak, koja se plaća za limit koji je društvo odobrilo i stavilo na raspolaganje klijentu. Iznos naknade za limit određuje se na temelju maksimalnog limita. Riječ je o naknadi koja se plaća društvu za odobrenje limita klijentu,
- *mjesečna ili godišnja naknada* plaća se za tekuće upravljanje ugovorom,
- *naknada za obradu računa* je fiksna naknada za svaku fakturiranu tražbinu. Naknadama se pokrivaju troškovi koji društvu nastaju prijenosom tražbina i upravljanjem njima,
- *godišnja naknada za portal za klijente* plaća se za internetske stranice koje su na raspolaganju klijentu. Klijenti koji su se odlučili za tu uslugu mogu na portalu dobiti uvid u financirane ili kupljene račune te primati, među ostalim, izvješća o obračunima,
- *naknada za naplatu* povezana je s naplatom računâ i društvo je uglavnom naplaćuje dužnicima, ali u nekim slučajevima i vlastitim klijentima,
- *naknada za brzo plaćanje* plaća se ako društvo klijentima pruža mogućnost da sredstvima raspolažu brže nego u skladu s uobičajenom praksom plaćanja društva,
- *naknada za rejting* plaća se za izradu rejtinga u trenutku uspostave odnosa s klijentom. Ta naknada služi za određivanje kreditnog rejtinga klijenta, kao i njegovih kupaca, odnosno dužnika.

Prethodno porezno mišljenje Središnjeg poreznog odbora od 25. listopada 2022. za razdoblje od 25. listopada 2022. do 31. prosinca 2023.

(18) Središnji porezni odbor u sporu o faktoringu u obliku financiranja računa i faktoringu u obliku prodaje tražbina društvu je izdao prethodno porezno mišljenje istog sadržaja. Uputio je na to da naknade koje društvo naplaćuje klijentima podliježu PDV-u ako predstavljaju protučinidbu za upravljanje tražbinama i uslugu naplate dugova. Središnji porezni odbor smatra da provizija za financiranje, naknada za limit, naknada za brzo plaćanje, naknada za rejting i naknada za uspostavu koje društvo naplaćuje djelomično predstavljaju protučinidbu za financijsku uslugu koja je oslobođena PDV-a.

(19) Središnji porezni odbor naveo je u svojoj odluci da se od trenutka u kojem su tražbine ustupljene društvu kao kolateral za kredit odobren klijentu ili u kojem je društvo kupilo tražbine plaćanje na temelju računâ moglo valjano izvršiti isključivo prema društvu. Stoga društvo upravlja tražbinama i prati plaćanja koja se izvršavaju na osnovi tih tražbina. Može i obavljati zadaće u vezi s naplatom dugova. U tom su pogledu i faktoring u obliku financiranja računa i faktoring u obliku prodaje tražbina usluge koje podliježu PDV-u.

(20) Suprotno tomu, ako društvo svojim klijentima nudi financiranje unutar limita koji ovisi o pojedinom klijentu, i faktoring u obliku financiranja računa i faktoring u obliku prodaje tražbina financijske su usluge koje se odnose na odobravanje kredita i oslobođene su PDV-a. Proviziju za financiranje, naknadu za limit, naknadu za brzo plaćanje i naknadu za rejting treba smatrati protučinidbom za isporuku te financijske usluge.

(21) Naknada za uspostavu plaća se za isporuku usluga u vezi s uspostavom i pokretanjem postupka financiranja tražbine. Stoga je naknada za uspostavu protučinidba za isporuku i usluge koja podliježe PDV-u i usluge koja je oslobođena PDV-a, zbog čega je treba podijeliti na dio koji podliježe PDV-u i dio koji je oslobođen PDV-a.

Predmet glavnog postupka

(22) Društvo A Oy svojom žalbom pred Korkein hallinto-oikeusom (Vrhovni upravni sud) zahtijeva da se odluka Središnjeg poreznog odbora poništi u dijelu u kojem taj odbor smatra da provizija za financiranje, naknada za limit, naknada za brzo plaćanje, naknada za rejting i naknada za uspostavu koje društvo naplaćuje za faktoring u obliku financiranja računa i faktoring u obliku prodaje tražbina u cijelosti ili djelomično predstavljaju naknadu naplaćenu za financijsku uslugu koja je oslobođena PDV-a u skladu s člankom 41. Arvonlisäverolakija (Zakon o PDV-u). U novom prethodnom poreznom mišljenju u tom pogledu treba navesti da provizija za financiranje i preostale navedene naknade predstavljaju protučinidbu za naplatu dugova, upravljanje tražbinama ili druge usluge koje podliježu PDV-u.

(23) Društvo je u prilog svojem argumentu istaknulo da je glavna svrha faktoringa u obliku financiranja računa podupirati klijente u upravljanju tražbinama, osigurati njihovo plaćanje i naplatiti ih. Proviziju za financiranje koja se naplaćuje u tu svrhu i preostale navedene naknade treba u cijelosti smatrati

protučinidbom za uslugu koja podliježe PDV-u. Ako naknade koje se naplaćuju u tu svrhu treba u određenom dijelu smatrati protučinidbom za financijsku uslugu koja je oslobođena PDV-a, to bi moglo vrijediti isključivo za naknadu za limit jer je samo u tom slučaju riječ o naknadi izraženoj kao postotak koja se plaća za limit odobren klijentu, odnosno za financiranje koje klijent može dobiti po želji.

(24) Društvo smatra da u slučaju faktoringa u obliku prodaje tražbina nije riječ o odobravanju kredita jer društvo otkupljuje tražbine klijenata i ne uspostavlja se obvezni odnos između društva i klijenta. U okviru te usluge klijentu se ne stavlja na raspolaganje nikakav kapital. S obzirom na sadržaj te usluge proviziju za financiranje koja se za nju naplaćuje i preostale navedene naknade u cijelosti treba smatrati naknadom za uslugu koja podliježe PDV-u.

(25) *Tijelo za zaštitu prava primatelja poreza* zahtijeva da se žalba odbije. Ono smatra da klijent društvu prilikom faktoringa u obliku financiranja računa dodjeljuje založno pravo na svojim tražbinama. Provizija za financiranje i naknada za limit temelje se na tome da klijent ima mogućnost od društva dobiti kredit u zamjenu za svoje tražbine. Provizija za financiranje koja se naplaćuje prilikom financiranja računa i preostale naknade o kojima je riječ protučinidba su za odobravanje kredita.

(26) *Tijelo za zaštitu prava primatelja poreza* navodi da društvo prilikom faktoringa u obliku prodaje tražbina naplaćuje naknadu za otkup fakturiranih tražbina. U tom pogledu riječ je o oporezivoj naplati dugova. Suprotno tomu, provizija za financiranje i preostale sporne naknade mogle bi se s obzirom na opseg isporuke smatrati naknadama oslobođenima PDV-a. U tom pogledu naknade predstavljaju protučinidbu za kapital koji je stavljen na raspolaganje klijentu. U prilog oslobođenju PDV-a ide činjenica da su sve navedene naknade povezane s prijenosom novca s društva na klijenta. Te usluge mogle bi se smatrati isporukama odvojenima od kupnje tražbina.

Nacionalni propisi i sudska praksa

Zakon o PDV-u br. 1501/1993

(27) Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: Direktiva o PDV-u) i prethodno važeća Šesta direktiva Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakonodavstava država članica koja se odnose na poreze na promet – Zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za razrezivanje (u daljnjem tekstu također: Šesta direktiva) u Finskoj su prenesene Arvonlisäverolakijem 30.12.1993/1501 (Zakon o PDV-u 30.12.1993/1501, u

daljnjem tekstu: Zakon o PDV-u), koji je stupio na snagu 1. lipnja 1994., i njegovim kasnijim izmjenama¹.

(28) U skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom 1. Zakona o PDV-u za prodaju robe ili usluga u okviru poslovanja u Finskoj državi se plaća PDV.

(29) Iz članka 18. stavka 2. Zakona o PDV-u proizlazi da se prodajom usluge smatra pružanje usluge ili njezino stavljanje na raspolaganje na drugi način u zamjenu za naknadu.

(30) U skladu s člankom 41. Zakona o PDV-u prodaja financijske usluge ne podliježe PDV-u.

(31) Iz članka 42. stavka 1. točke 2. Zakona o PDV-u proizlazi da se odobravanje kredita i drugi oblici financiranja smatraju financijskom uslugom.

(32) U skladu s člankom 42. stavkom 1. točkom 3. Zakona o PDV-u upravljanje kreditom od strane osobe koja ga odobrava smatra se financijskom uslugom.

Sudska praksa Korkein hallinto-oikeusa (Vrhovni upravni sud)

(33) U predmetu na kojem se temeljila odluka *KHO 2013:129*² Korkein hallinto-oikeusa (Vrhovni upravni sud) društvo se uglavnom bavilo faktoringom. Otkupljivalo je tražbine na temelju računa od svojih klijenata i snosilo rizik od neispunjenja obveze u slučaju da dužnici ne izvrše plaćanje. Svojim je klijentima naplaćivalo godišnju naknadu za uslugu faktoringa, odnosno naknadu za mogućnost korištenja uslugama društva, fiksnu naknadu za upravljanje na temelju pojedinog računa i naknadu izraženu kao postotak koja je ovisila o iznosu tražbina. Uzimajući u obzir odredbe Direktive 2006/112/EZ o PDV-u koje se odnose na prodaju financijskih usluga i naplatu dugova, kao i sudsku praksu Suda u pogledu njihova tumačenja, Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) smatrao je da je djelatnost društva naplata dugova koja podliježe PDV-u i na koju se ne primjenjuje oslobođenje od poreza za financijske usluge u smislu Zakona o PDV-u i Direktive o PDV-u. Društvo je trebalo platiti PDV za godišnju naknadu, naknadu za upravljanje i postotnu naknadu naplaćenu klijentima.

(34) U predmetu na kojem se temeljila odluka *KHO 2022:17*³ Korkein hallinto-oikeusa (Vrhovni upravni sud) društvo se bavilo takozvanim nepravim faktoringom, prilikom kojeg mu je klijent ustupao svoje tražbine za isporučenu

¹ https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=arvonliS%C3%A4vero_laki [napomena prevoditelja: upućivanje na pročišćenu verziju Zakona o PDV-u na finskom jeziku]

² <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2013/201302530> [napomena prevoditelja: upućivanje na navedenu odluku na finskom jeziku]

³ <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2022/202200313h> [napomena prevoditelja: upućivanje na navedenu odluku na finskom jeziku]

robu i usluge, a društvo je klijentu plaćalo iznos koji je odgovarao ustupljenim tražbinama, umanjen za naknadu za uslugu. Tražbine za isporučenu robu i usluge društvu su služile kao kolateral za iznos plaćen klijentu. Računi [*sic*] ustupljeni društvu plaćeni su na račun društva, a društvo je preuzelo i slanje opomena i naplatu dugova u slučaju da je dužnik kasnio s plaćanjem. Rizik od neispunjenja obveze i dalje je snosio klijent, a društvo je bilo ovlašteno naplatiti iznos tražbine od klijenta ako ustupljena tražbina za isporučenu robu i usluge nije bila podmirena u roku od 14 do 30 dana od dospijea, ovisno o dogovoru. Društvo je klijentu kao protučinidbu za uslugu naplaćivalo naknadu u obliku postotka iznosa tražbina, odnosno proviziju, kao i, prema potrebi, naknadu za upravljanje na temelju pojedinog računa.

(35) Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) naveo je u svojoj odluci KHO 2022:17 da je klijentu društva u okviru njegove usluge stavljen na raspolaganje kapital u iznosu koji odgovara njegovim tražbinama za isporučenu robu i usluge iako njegov vlastiti klijent još nije izvršio plaćanje. U tom je pogledu djelatnost društva po svojoj prirodi odgovarala davanju kredita u smislu članka 42. stavka 1. točke 2. Zakona o PDV-u odnosno odobravanju kredita u smislu članka 135. stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u. Prema mišljenju Korkein hallinto-oikeusa (Vrhovni upravni sud) usluga odobravanja kredita koju je isporučilo društvo nije se mogla smatrati pomoćnom isporukom uz uslugu naplate dugova, a usluga nepravog faktoringa, koja obuhvaća odobravanje kredita i naplatu dugova, nije se mogla smatrati ekonomski nerazdvojom isporukom u svrhu PDV-a. Porezni tretman tih usluga određuje se zasebno i samostalno. Slijedom toga, društvo nije bilo obvezno plaćati PDV za proviziju koju je naplaćivalo klijentu ako je provizija predstavljala protučinidbu za odobrenje kredita.

Relevantne odredbe prava Unije i sudska praksa

Direktiva 2006/112/EZ o PDV-u

(36) U skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom (c) Direktive o PDV-u, PDV-u podliježe isporuka usluga uz naknadu na teritoriju određene države članice koju obavlja porezni obveznik koji djeluje kao takav.

(37) Iz članka 9. stavka 1. prvog podstavka Direktive o PDV-u proizlazi da „porezni obveznik” znači svaka osoba koja samostalno provodi gospodarsku aktivnost na bilo kojem mjestu, bez obzira na svrhu ili rezultate te aktivnosti. U skladu s drugim podstavkom sve aktivnosti proizvođača, trgovaca ili osoba koje pružaju usluge, uključujući rudarstvo i poljoprivredne aktivnosti i aktivnosti samostalnih profesija, smatraju se „gospodarskom aktivnošću”. Korištenje materijalne ili nematerijalne imovine radi ostvarivanja prihoda, na kontinuiranoj osnovi, posebno se smatra gospodarskom aktivnošću.

(38) U skladu s člankom 24. stavkom 1. Direktive o PDV-u „isporuka usluga” znači svaka transakcija koja ne čini isporuku robe.

(39) Iz članka 135. stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u proizlazi da su države članice obvezne izuzeti odobravanje i ugovaranje kredita i upravljanje kreditom od strane osobe koja ga odobrava.

(40) U skladu s člankom 135. stavkom 1. točkom (d) Direktive o PDV-u države članice izuzimaju transakcije, uključujući ugovaranje, koje se odnose na depozitne i tekuće račune, plaćanja, transfere, dugove, čekove i druge utržive instrumente, ali isključujući naplatu dugova.

Sudska praksa Suda

Naplata dugova, osobito pravi factoring, i kupnja tražbina

(41) U presudi od 6. ožujka 2003., MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring (C-305/01, EU:C:2003:377), Sud je razmatrao porezni tretman faktoringa u svrhu PDV-a. U toj presudi bila je riječ o takozvanom pravom faktoringu, prilikom kojeg rizik od neispunjenja obveze povezan s tražbinama koje je kupilo društvo prelazi na to društvo, bez prava regresa u odnosu na klijenta. Presuda sadržava i utvrđenja o nepravom faktoringu.

(42) U skladu s tom presudom Šestu direktivu 77/388/EEZ treba tumačiti na način da poduzetnik koji kupuje tražbine, preuzimajući rizik dužnikova neispunjenja obveza, i za to svojim klijentima obračunava naknade, obavlja gospodarsku aktivnost u smislu članaka 2. i 4. Šeste direktive. Osim toga, gospodarska aktivnost u okviru koje poduzetnik kupuje tražbine, preuzimajući rizik dužnikova neispunjenja obveza, i za to svojim klijentima obračunava naknade, predstavlja „naplatu dugova” u smislu članka 13. odjeljka B točke (d) podtočke 3.a.E Šeste direktive i stoga je isključena iz oslobođenja od poreza uvedenog tom odredbom.

(43) Iz točke 15. te točaka 17. i 18. presude proizlazi da je društvo klijentu trebalo nadoknaditi nominalni iznos otkupljenih tražbina. Od isplate je odbijena naknada za faktoring u iznosu od 2 % nominalne vrijednosti i delkredere naknada od 1 %. Osim toga, klijent se obvezao na plaćanje kamata društvu. Delkredere se primjenjuje u slučaju da poduzetnici dužnici ne podmire svoje obveze u roku od 150 dana od dospjeća pojedinog računa.

(44) U skladu s točkama 49. i 50. te točkom 52. presude društvo je klijentu isporučivalo uslugu koja je u suštini podrazumijevala da oslobađa klijenta od naplate dugova i rizika neispunjenja obveze. Naknada za faktoring i delkredere naknada predstavljale su stvarnu protučinidbu za gospodarsku aktivnost koju je društvo obavljalo, odnosno za usluge koje je isporučivalo klijentu. Aktivnosti pravog faktoringa vrste o kojoj je riječ u ovom slučaju bile su obuhvaćene područjem primjene PDV-a.

(45) Iz točke 75. presude proizlazi da iznimke od odredbe o odstupanju, odnosno od oslobođenja od poreza, treba široko tumačiti. U engleskoj i švedskoj jezičnoj verziji pojam *factoring* naveden na kraju članka 13. odjeljka B točke (d)

podtočke 3. Šeste direktive obuhvaćao je i pravi i nepravi faktoring. Iz točke 77. presude proizlazi da i pojam „naplata dugova”, koji se upotrebljava u ostalim jezičnim verzijama, treba tumačiti na način da obuhvaća sve oblike faktoringa. Naime, prema njegovoj objektivnoj prirodi cilj je faktoringa u suštini naplata dugova. Stoga faktoring, neovisno o modalitetima prema kojima se provodi, treba smatrati samo podređenim pojmom općenitijeg pojma „naplata dugova”.

(46) Prema sudskoj praksi Suda pojam „naplata dugova” u smislu članka 13. odjeljka B točke (d) podtočke 3. Šeste direktive odnosi se na financijske transakcije usmjerene na ispunjavanje novčane obveze (vidjeti presudu Suda od 28. listopada 2010., Axa UK plc, C-175/09, EU:C:2010:646, t. 31. i navedenu presudu C-305/01, t. 78.).

(47) U skladu s presudom Suda od 14. srpnja 2011., GFKL Financial Services (C-93/10, EU:C:2011:700), članak 2. točku 1. i članak 4. Šeste direktive treba tumačiti na način da subjekt koji na vlastiti rizik stječe sumnjive tražbine po cijeni nižoj od njihove nominalne vrijednosti ne vrši isporuku usluga uz naknadu u smislu članka 2. točke 1. Direktive i ne obavlja gospodarsku djelatnost obuhvaćenu njezinim područjem primjene ako razlika između nominalne vrijednosti tih tražbina i njihove kupovne cijene odražava stvarnu ekonomsku vrijednost tražbina u trenutku njihova prijenosa.

(48) Sud je u točkama 21. i 22. presude uputio na svoju odluku u predmetu MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring i na činjenicu da se u okviru ustupa tražbina, koji je predmet navedene presude, stjecatelj tražbina obvezao prodavatelju isporučiti usluge faktoringa, za koje je kao protučinidbu primao naknadu za faktoring i delkredere naknadu. Međutim, u skladu s prikazom činjenica u predmetu GFKL Financial Services, za razliku od spora u kojem je donesena presuda MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, stjecatelj tražbina od prodavatelja nije dobio protučinidbu, zbog čega se pretpostavilo da niti obavlja gospodarsku aktivnost u smislu članka 4. Šeste direktive niti pruža uslugu u smislu članka 2. točke 1. te direktive.

Odobranje kredita

(49) Prema sudskoj praksi Suda transakcije koje su izuzete na temelju članka 135. stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u određene su s obzirom na prirodu isporučenih usluga, a ne s obzirom na isporučitelja ili primatelja usluge, tako da primjena tih izuzeća ne ovisi o statusu subjekta koji isporučuje te usluge (vidjeti primjerice presudu Suda od 17. prosinca 2020., Franck d. d., Zagreb, C-801/19, EU:C:2020:1049, t. 34.).

(50) U skladu s točkom 35. presude Franck (C-801/19), konkretno, izraz „odobranje i ugovaranje kredita” iz navedene odredbe treba široko tumačiti, na način da se njegov doseg ne može ograničiti samo na zajmove i kredite koje odobravaju banke i financijske institucije. Naime, u prilog takvom tumačenju

govori i svrha zajedničkog sustava, ustanovljenog Direktivom o PDV-u, koja je, među ostalim, jamčiti jednako postupanje prema poreznim obveznicima.

(51) U točki 36. presude navodi se da iz sudske prakse Suda proizlazi da se odobravanje kredita, u smislu članka 135. stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u, sastoji, među ostalim, od stavljanja kapitala na raspolaganje uz naknadu. U skladu s točkom 37. presude takva naknada osigurava se, među ostalim, plaćanjem kamata, ali se ne mogu isključiti drugi oblici protučinidbe.

(52) Sud je u točki 38. presude od 6. listopada 2022., O. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty reprezentowany przez O (C-250/21, EU:C:2022:757) u pogledu podsudjelovatelja u skladu s ugovorom o kojem je ondje riječ naveo da je okolnost da je podsudjelovatelj izložen potencijalnim gubicima i tako snosi kreditni rizik svojstvena svakoj transakciji odobravanja kredita, neovisno o tome proizlazi li taj rizik iz činjenice da dužnici tražbina čiji su mu prihodi preneseni ne ispunjavaju svoje obveze ili iz nesolventnosti njegova izravnog suogovaratelja.

Isporuke s više elemenata i nerazdvojjnost isporuka ili neovisnost usluga

(53) Sud se u nekoliko presuda bavio pitanjem treba li elemente ili radnje koji čine transakciju u okviru primjene Direktive o PDV-u smatrati jednom isporukom ili više njih i kako to, primjerice, utječe na oporezivanje prodaje. Vidjeti primjerice presude Suda od 19. srpnja 2012., Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484); od 2. srpnja 2020., Blackrock Investment Management (UK) (C-231/19, EU:C:2020:513) i od 25. veljače 1999., Card Protection Plan Ltd (CPP) (C-349/96, EU:C:1999:93).

Nužnost upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku

(54) Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) polazi od toga da faktoring u obliku financiranja računa treba smatrati uslugom uz naknadu obuhvaćenom područjem primjene Direktive o PDV-u. Međutim, Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) smatra da je djelomično nejasno kako treba tumačiti odredbe Direktive o PDV-u o oslobođenju od PDV-a u vezi s različitim naknadama koje se naplaćuju za takvu uslugu.

(55) Prema mišljenju Korkein hallinto-oikeusa (Vrhovni upravni sud) osobito je potrebno tumačenje tretmana u svrhu PDV-a za faktoring u obliku prodaje tražbina o kojem je riječ u ovom predmetu, uzimajući u obzir različite odredbe Direktive o PDV-u i sudsku praksu Suda u pogledu njihova tumačenja. Potreba za tumačenjem osobito se odnosi na pitanje treba li pretpostaviti da faktor koji otkupljuje tražbine od svojeg klijenta istodobno klijentu prodaje usluge koje su djelomično obuhvaćene područjem primjene Direktive.

(56) Na temelju presude u predmetu C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, i tumačenja koje je Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) već preuzeo u odluci KHO 2013:129 može se pretpostaviti da se naknade koje društvo naplaćuje

prilikom faktoringa u obliku prodaje tražbina odnose na naplatu dugova i stoga podliježu PDV-u. Međutim, to tumačenje problematično je s više aspekata.

(57) U skladu s presudom donesenom u predmetu C-93/10, GFKL Financial Services, otkup sumnjivih tražbina na vlastiti rizik po cijeni nižoj od njihove nominalne vrijednosti ne predstavlja isporuku usluga uz naknadu u smislu članka 2. točke 1. podtočke (c) i članka 9. Direktive o PDV-u obuhvaćenu područjem primjene Direktive o PDV-u. Iako se faktoring u obliku prodaje tražbina o kojem je riječ u ovom slučaju ne odnosi na sumnjive tražbine, nego na tražbine koje će dospjeti u budućnosti, Korkein hallinto-oikeusu (Vrhovni upravni sud) nije jasno može li ta okolnost objasniti različite ishode u predmetima C-305/01 i C-93/10. Isto vrijedi za formalno pitanje o tome jesu li stranke zasebno dogovorile određenu naknadu ili se ona izravno uzima u obzir u kupovnoj cijeni tražbina.

(58) Provizija za financiranje koju naplaćuje društvo u ovom predmetu tim je viša što je dulje dospijeće dogovoreno za fakturiranu tražbinu koja se financira. Moguće je zastupati stajalište da su oba oblika faktoringa stavka slična kamatama i, isto kao Središnji porezni odbor, zaključiti da provizija za financiranje za oba oblika faktoringa predstavlja protučinidbu za financijsku uslugu. Alternativno bi također bilo moguće u slučaju faktoringa u obliku prodaje tražbina pretpostaviti da provizija za financiranje u skladu s propisima o PDV-u uopće nije naknada koju društvo naplaćuje klijentu, nego stavka usklađivanja kojom se kupovna cijena tražbine prilagođava diskontiranoj sadašnjoj vrijednosti, odnosno stvarnoj ekonomskoj vrijednosti.

(59) Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) upućuje na to da je u predmetu C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, faktoring društvo klijentima naplaćivalo kamate i nakon što im je naplatilo fiksne naknade. Stoga je i nakon toga između faktoring društva i klijenta još postojao uzajamni pravni odnos. U slučaju o kojem se ovdje odlučuje prilikom faktoringa u obliku prodaje tražbina vlasništvo nad tražbinom zajedno s rizikom od neispunjenja obveze prelazi izravno s klijenta na društvo, a ono klijentu nakon toga više ne naplaćuje kamate ili druge naknade. Mjere naplate koje društvo provodi nakon toga odnose se na njegovu vlastitu tražbinu.

(60) Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) upućuje i na to da se ni u jednoj jezičnoj verziji Direktive 2006/112/EZ o PDV-u, koja je trenutačno na snazi, faktoring više ne navodi izričito uz naplatu dugova.

(61) Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) smatra da je u predmetima C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, i C-175/09, Axa UK, u vezi s oslobođenjima od poreza za financijske usluge bila riječ o tumačenju članka 13. odjeljka B točke (d) Šeste direktive, a osobito njegove podtočke 3. Ta [odredba] odgovara članku 135. stavku 1. točki (d) Direktive o PDV-u koja je na snazi. Suprotno tomu, u presudama nije ispitana odredba o oslobođenju od poreza u

slučaju odobravanja kredita, koja odgovara članku 135. stavku 1. točki (b) Direktive o PDV-u.

(62) Prema mišljenju Korkein hallinto-oikeusa (Vrhovni upravni sud) potrebno je tumačenje u pogledu toga smatra li se konkretno i dio faktoringa u kojem je naknada koju prima društvo stavka slična kamatama naplatom dugova koju treba smatrati uslugom koja podliježe PDV-u. U predmetu C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, nije se odlučivalo o tome podliježu li PDV-u kamate koje su se plaćale na temelju svakodnevnog stanja duga.

(63) U skladu s informacijama dobivenima u ovom slučaju faktoring se u finskoj poreznoj praksi, neovisno o odluci Korkein hallinto-oikeusa (Vrhovni upravni sud) KHO 2013:129, djelomično smatra naplatom dugova koja podliježe PDV-u, a djelomično odobravanjem kredita ili drugim oblikom financiranja oslobođenim od poreza. Prethodno porezno mišljenje Središnjeg poreznog odbora očito je u skladu s poreznom praksom koja se primjenjuje u Finskoj.

(64) Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) naveo je u svojoj odluci KHO 2022:17 u pogledu nepravog faktoringa da se na temelju sudske prakse Suda ne može zaključiti da je odobravanje kredita u okviru faktoringa dio usluge koja podliježe PDV-u i da usluga koja se prodaje pod nazivom „faktoring” u svakom slučaju podliježe PDV-u. Ovisno o konkretnom slučaju i uzimajući u obzir vrstu djelatnosti, treba odlučiti je li riječ o djelatnosti koja podliježe PDV-u ili financijskoj usluzi koja je u cijelosti ili djelomično oslobođena poreza.

(65) Moguće je da je usluga faktoringa u suštini financiranje koje je djelomično slično kreditu, a nije toliko usko povezano s oporezivom uslugom upravljanja tražbinama i naplate dugova, koja je eventualno povezana s faktoringom, da bi činili nerazdvojivu isporuku. To osobito vrijedi za faktoring u obliku financiranja računa. Ocjena faktoringa kao aktivnosti koja u cijelosti podliježe PDV-u dovela bi i do različitog tretmana u svrhu PDV-a za različite aktivnosti financiranja i odobravanja kredita.

(66) Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) smatra da tretman faktoringa u svrhu PDV-a nije ujednačen u državama članicama. Očito je da postoje razlike u poreznom tretmanu, primjerice između Finske i Švedske.

(67) Društvo pred Korkein hallinto-oikeusom (Vrhovni upravni sud) osporava mišljenje Središnjeg poreznog odbora u dijelu u kojem on smatra da provizija za financiranje odnosno ostale naknade naplaćene poduzetniku klijentu predstavljaju protučinidbu za financijsku uslugu oslobođenu poreza koja se odnosi na odobravanje kredita. Društvo i faktoring u obliku financiranja računa i faktoring u obliku prodaje tražbina u cijelosti smatra uslugom upravljanja tražbinama i naplate dugova koja podliježe PDV-u.

(68) Na temelju članka 42. stavka 1. točke 2. Zakona o PDV-u financijskom uslugom koja je oslobođena poreza ne smatra se samo odobravanje kredita, nego i drugi oblici financiranja.

(69) U odredbi Direktive o PDV-u o oslobođenjima od poreza ne navode se drugi oblici financiranja. Ako Direktivu treba tumačiti na način da naknade o kojima je riječ u ovom slučaju nisu obuhvaćene oslobođenjem, možda ne bi bilo moguće nacionalni zakon tumačiti potpuno u skladu s Direktivom. U tom bi slučaju možda trebalo ispitati jesu li predmetne odredbe Direktive tako jasne i neograničene da im na zahtjev poreznog obveznika treba priznati izravan učinak.

(70) Budući da je za odluku u predmetnom sporu potrebno tumačenje članka 2. stavka 1. točke (c), članka 9. stavka 1. te članka 135. stavka 1. točaka (b) i (d) Direktive o PDV-u, potrebno je od Suda zatražiti prethodnu odluku.

(71) Zahtjev za prethodnu odluku može se ograničiti na proviziju za financiranje i naknadu za uspostavu. Ako je u tom pogledu jasno koje je pravilno tumačenje prava Unije, Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) može na temelju tog tumačenja ocijeniti razmatranja o preostalim naknadama.

(72) A Oy i Tijelo za zaštitu prava primatelja porezna saslušani su u pogledu zahtjeva za prethodnu odluku upućenog Sudu.

Prethodna pitanja

1. Ako faktoring društvo od klijenta otkupi fakturirane tražbine koje će dospjeti u budućnosti na način da rizik od neispunjenja obveze za te tražbine prelazi s klijenta na to društvo (faktoring u obliku prodaje tražbina):

(a) treba li proviziju za financiranje izraženu kao postotak koju društvo naplaćuje za svaku tražbinu obuhvaćenu ugovorom smatrati stavkom usklađivanja kupovne cijene u vezi s kupnjom tražbina odnosno drugom stavkom koja nije obuhvaćena područjem primjene Direktive o PDV-u; ili

(b) članak 2. stavak 1. točku (c) i članak 9. Direktive o PDV-u treba tumačiti na način da društvo svojem klijentu u zamjenu za proviziju za financiranje iz točke 1. podtočke (a) isporučuje uslugu uz naknadu obuhvaćenu područjem primjene Direktive o PDV-u?

2. Treba li fiksnu naknadu za uspostavu i pokretanje postupka faktoringa koja se naplaćuje klijentu u okviru faktoringa u obliku prodaje tražbina smatrati protučinidbom za prodaju usluge obuhvaćene područjem primjene Direktive o PDV-u klijentu?

3. Ako naknade navedene u točki 1. ili 2. koje se naplaćuju u okviru faktoringa u obliku prodaje tražbina treba smatrati protučinidbom za isporuku usluge obuhvaćene područjem primjene Direktive o PDV-u:

(a) treba li članak 135. stavak 1. točku (b) Direktive o PDV-u o odobravanju kredita ili članak 135. stavak 1. točku (d) te direktive o transakcijama koje se odnose na plaćanja ili dugove tumačiti na način da

proviziju za financiranje naplaćenu klijentu ili naknadu za uspostavu treba smatrati protučinidbom za prodaju usluge oslobođenu poreza; ili

(b) članak 135. stavak 1. točku (d) Direktive o PDV-u treba tumačiti na način da je riječ o protučinidbi za naplatu dugova koju treba smatrati oporezivom uslugom odnosno protučinidbi za drugu oporezivu uslugu?

4. Ako faktoring društvo svojim klijentima odobravanjem kredita odobrava financiranje na način da klijentove fakturirane tražbine služe kao kolateral za financiranje koje je odobrilo društvo (faktoring u obliku financiranja računa):

(a) treba li članak 135. stavak 1. točku (b) Direktive o PDV-u o odobravanju kredita ili članak 135. stavak 1. točku (d) te direktive o transakcijama koje se odnose na plaćanja ili dugove tumačiti na način da proviziju za financiranje naplaćenu klijentu za svaku tražbinu obuhvaćenu ugovorom i fiksnu naknadu za uspostavu i pokretanje ugovora o faktoringu treba barem djelomično smatrati protučinidbom za prodaju usluge oslobođene poreza; ili

(b) članak 135. stavak 1. točku (d) Direktive o PDV-u treba tumačiti na način da je riječ o protučinidbi za naplatu dugova koju treba smatrati oporezivom uslugom ili protučinidbi za drugu oporezivu uslugu?

5. Je li, ako proviziju za financiranje ili naknadu za uspostavu naplaćene u okviru faktoringa u obliku prodaje tražbina ili faktoringa u obliku financiranja računa na temelju točke 3. ili 4. treba u cijelosti smatrati protučinidbom za oporezivu uslugu, obveza oporezivanja usluge na temelju Direktive tako jasna i neograničena da joj na zahtjev poreznog obveznika treba priznati izravan učinak, čak i ako oslobođenje od poreza u nacionalnom zakonu o PDV-u osim odobravanja kredita obuhvaća i druge oblike financiranja?

Nakon primitka prethodne odluke Suda o navedenim pitanjima Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) donijet će konačnu odluku u predmetu.

Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud):

[...] [*omissis*]